

Nagyszombat

Kustárné Almási Zsuzsa (DRHE)

Előíma: *Mindenható mennyi Atyánk! Dicsőítünk és magasztalunk Téged az irántunk tanúsított Atyai szereteted kimondhatatlan tettéért, mellyel halálra adtad érettünk szent Fiadat. Vallomásra késztet neved dicsőítése, és e vallomást mégsem tudjuk méltó módon megtenni, bár a bűnből való teljes szabadulásunkért adtad halálra Megváltónkat. De míg e testben járunk, mindig híjával találtatunk előtted a tisztaság, a hűség, a szeretet teljességében. Mégis tudjuk, hogy akik a benned való hitben és imádságban járulnak színed elé, azokat semmi képpen ki nem veted, hanem meghallgatod könyörgéseinket.*

Mi is e mai napon azért dicsőítünk Téged, mennyei Atyánk, hogy Megváltó Krisztusunkat halálra adtad érettünk és engedted, hogy a halálát eltemetésével is megbizonyítsa, megváltásra szoruló embergyermeked előtt. Köszönjük kijelentésedet, azt az örök evangéliumot, mellyel minket is megáldottál, hogy ne csak az érettünk keresztre feszítettet, ne csak a meghalt és eltemettetett Jézusról tudjunk, hanem a feltámadotról is.

Az ő Igéjének hallgatására gyülekeztünk most össze. Kérünk Téged, hogy Szentlelked készítsen utat bennünk a felénk áradó Igéd üzenete előtt. Fogadd el istentiszteletünkön a Te szent neved dicsőítését, énekben és imádságban feléd áradó hitvallásunkat. Erősítsd meg bennünk a hit erejét. Ha temetéseken, sírhantok körül megszorodunk e testi lét elmúlása miatt, add hogy a hit látásával tudjunk Jézus üres sírjára tekinteni és tudjunk megbékélten hallgatni a felénk hangzó mai kijelentésedet is, melyet a mi Urunk Jézus Krisztus szól most mi hozzánk. Az Ő nevében kérünk, áldd meg istentiszteletünket, hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

(Református templomi imádságoskönyv, Kolozsvár, 1994. Geréb Attila I. 186.0.)

Textus: Márk 15, 42-47

Kedves Testvérek!

Nehéz a nagyszombatról beszélni, hiszen minden, amit távol akarunk magunktól tartani, amire nem szeretünk és nem akarunk gondolni

- benne van. A nagyszombat a halál és a szenvedés valóságáról, a gyászról, a fájdalomról szól. A nagyszombat nagy csend a megelőző időszak felfokozott történéseihez képest. A nagyszombat szembesülés a földi lét végességével, az emberi tudás határával. Ez a nagyszombati csend azonban nem üres, hanem elgondolkodtatásra készítő csend.

Az asszonyok, a magdalai Mária és a másik Mária megfigyelték, hova helyezték Jézus testét, ott ültek a sírral szemben. Ez a kép nagyon egyszerűen, mégis csodálatosan megfogalmazza azt, hogy a nagyszombat csendjében emberi voltunk törekenységével, a végső utunkkal kell szembesülnünk. Jézus szeretete számára a nagyszombat a gyász, a fájdalom és talán a kilátástalanság ideje volt. Most „végső helyén” tudták azt, aki számukra a reményt, a szeretetet, és a fényt jelentette. Jézus emberi sorsa nagyszombaton lezárult.

Ha visszatekintünk az ezt megelőző napok történéseire, a nagycsütörtöki, nagypénteki eseményekre, akkor azt látjuk, hogy megbolydult az egész világ. Ő tudta, hogy küldetésének vége közeleg, és azt is tudta, mennyire gyötrelmes, kínokkal teli lesz ez az időszak. Ezért mondta, amikor mindez beteljesedni látszik: „...ez a sötétség hatalmának ideje.” Nagycsütörtökön elfogták, mint egy bűnözőt, bevádolták, elítélték. Szeretett tanítványai megrettentek és szétszéledtek. Az a nép pedig, amelyet nap, mint nap tanított, gyógyított, egy emberként kiáltotta a „Feszítsd meg”-et. Végül a Golgotán, nagy kínok között elhangzik a megváltás igéje: „Elvégeztetett.” Ekkor még a természet is megremegett, valóban sötét lett, a nap elhomályosodott. A sötét erők kitombolták magukat, felfokozott dühük elérte célját: Jézus meghalt.

A feszültségekkel, jajgatásokkal teli órákat a csend váltotta fel. Az evangéliumok szinte tárgyilagosan és igen szűkszavúan tudósítanak a következő eseményekről. Eljött egy ember, Arimáthiai József, és - Pilátus engedélyével - saját sírjába temette Jézust. A szombat közeledte miatt a temetési szertartás igen sietősen zajlott le. Az akkori szokásoknak megfelelően a tiszta gyolcsba göngyölt testet egy sziklába vájt sírba helyezték, majd a sír szájára elé egy nagy követ hengerítettek. Ez a kő valószínűleg, de jelképesen is lezárta valamit. A hátramaradottak, gyászolók szemszögéből nézve a véglegeset, megmásíthatatlant jelentette.

Talán éppen ezért a legtöbb ember itt pontot tenne Jézus történetének végére. Hiszen eddig tartott, amit értelemmel is nyomon lehet követni, ami még felfogható. E szerint a nézet szerint Jézus nem volt más, mint egy mártír, aki képes volt meghalni az általa hirdetett eszméért. Az evangéliumok azonban azt üzenik, hogy bár a nagyszombat csöndje súlyos volt, de nem végleges. A testté lett Ige végigment az emberi élet minden fázisán, a születéstől - a halálig. Átment a halálon, mert át kellett mennie. E nélkül nem lenne teljes a megváltás műve. E nélkül nem lenne hiteles a feltámadás. E nélkül csak elérhetetlen cél lenne az Atyához jutás. A valóságos halál, a sírbuszállás nélkül a húsvét sem értelmezhető.

A nagyszombat üzenete az, hogy az ember nem kerülheti el földi sorsának beteljesedését. Ahhoz, hogy elérjük a fényt, át kell menni a sötétségen. Ahhoz, hogy megértsük az elmúlás, a szenvedések értelmét először azt kell megértenünk, hogy a halál nem becsukódó, hanem kinyíló ajtó.

Egy nagy gondolkodó, Hamvas Béla mondja : „Mesterem arra tanított, hogy a negatívumokkal sohase elégedjek meg. Keressem meg a pozitív jelentést. Ha nem találok, keressem tovább. Minden sötétség igazi értelme, hogy fény. Minden szenvedés értelme, hogy öröm... Jaj annak, aki a sötétség borzalmas titka elől menekül. Magadra kell vened. Mert az örök nem a sötétség és nem a kárhozat. Nem a negatív. Az örök az üdv. Ahol a bűn túlsúlyra jut, ott elárad a kegyelem.”

A nagyszombat csendje „szent idő”, lehetőség arra, hogy elmélyedjünk az emberi lét, a szenvedés, a halál, azaz a végső kérdések értelmének keresésében. A nagyszombat lehetőség, de nem cél. Nem cél az, hogy bennragadjunk ezeknek elemzésében, értelmezésében, hogy kilátástalanul bolyongjunk egy magunk által teremtett labirintusban. A nagyszombat csendjében megfogalmazódott kérdéseinkre, kétségeinkre ugyanis megadatott a válasz. Ez pedig nem más, mint maga a húsvét, Jézus feltámadása. Egyedül ennek elfogadása oldhatja fel szorongásainkat. A hívő ember éppen ezért nem örök gyötrődés és félelmek között kell, hogy leélje az életét, hiszen húsvétkor azt ünnepli, hogy nem a sötétség és a kárhozat az örök.

Ahogy a költő mondja:

*Nem tud oly gyorsan vágtatni az ember
hogy ne érnék utol szerelemmel.*

*Nem tud oly gyors lenni a bűn sem
hogy meg ne tudná nagy lovát előzni
a megváltás, a kegyelem csodája
hogy meg ne tudta volna őt előzni,
a bűn lovának habzó vágtatását-*

*Hajszolja nagy lovát a bűn
hogy elsőnek odaérjen
ámde ott van már, az Úr kegyelmét hozta:
ámde ott van már egy angyal hófehérben.*

*Hogy ott ne járt már őelőtte volna-
nem tud oly gyorsnak lenni ő, a bűn.*

*Uram irgalom, kiáltozol,
Kyrie eleison,
és angyal hozza az Úr szavát: egeneto,
már meg is történt, ede eleisa:
már meg is könyörültem rajtad.*

(Szócs Géza: Mária a megváltásról)

Igen, Kedves Testvérek, a csendet felváltja az ujjongás, a sötétet a fény, a reménytelenséget a remény, a sötétség hatalmának óráit pedig a kegyelem ideje. Ez nagyszombat, ez húsvét! Ámen

Utóima: *Jó Istenünk, mennyei édes Atyánk! Milyen jó, hogy a döbbenet, ami betöltötte a szíveket nagypénteken szent Fiad kereszten való szenvedéséért, nagyszombaton már a szeretet elindulására változott. Nagypénteken gondos kezek levették testét a keresztről és Arimátiai József átadta sírboltját, abba temették el. Nem nézhette Arimátiai József, hogy Urát kereszten hagyja a gyűlölet. A húsvéti feltámadás tényét, tudjuk, Atyánk, csak Te adhattad meg szent Fiadnak, de a nagyszombati*

eseményeket rábízta az emberi az emberi könyörületre. Még a gyűlölet emberét is felhasznált arra, hogy megengedje Urunk temetését, ki tudta vagy ki kellett hogy mondja a főpapok értetlenségével szemben: „menjetek, őrizzétek a sírt, amint tudjátok”.

Milyen jó, hogy mi már tudjuk, hogy hiába pecsételték le a sír szájához tett követ és hiába rendelték ki a katonaságot, hogy őrizzék a sírt, a feltámadás öröme már ott volt az emberei jóakarata vagy értetlenség fölött. Ők még nem tudták ezt az első nagyszombaton, ők még csak temettek, szeretetük gyolcsaiba helyezték Urukot, de mi már tudjuk: a nagyszombat értéke csak a húsvét tényében kaphat értelmet.

Segíts, Atyánk, minket is, hogy ha Krisztusunkat sokszor megfeszíti a világ, mert nem kell a szeretet, az irgalom, a bocsánat az embereknek, ott legyen a bátorságunk, mint volt Arimátiai Józsefben is, ott legyen a helyet adó, szívünket megnyitó hálaadás, hogy lehetőséget adsz Jézusnak bennünk is feltámadnia.

Köszönjük, hogy nagypéntekből nagyszombat lett, és köszönjük, hogy a nagyszombati húsvéti nagy győzelem született, ami a nagyszombati sírból a húsvéti feltámadáshoz vezet... „Én élek, ti is élni fogtok.” Ámen.

(Református templomi imádságoskönyv, Kolozsvár, 1994. Csiha Kálmánné I. 190.)